

Ankara Üniversitesi Açık Ders Notları

FEL 220 Zihin Felsefesi

9. HAFTA:

İşlevselcilik: David Lewis

Çılgın adam ve Marslı adam:

İşlevselciliğin materyalist versiyonu

Zihinsel hal : fiziksel hal

Zihinsel hal : işlevsel hal

Zihinsel hal (örnek ağrı hali), birtakım mantıksal olasılıklar var.

1. kişi ağrı hissediyor, ama ağrının sebeplerinden veya etkilerinden hiçbirisini sergilemiyor

2. kişi ağrı hissediyor, ağrının sebep ve etkilerini sergilemektedir, ama sinir sistemi ağrıya ilişkin bir durum içinde değildir.

Lewis bu iki olasılığın söz konusu edilebileceğini ve bunların nasıl anlamlandırılabilirliğini işlevselcilik çerçevesinde açıklamaya girişir.

Bir düşünce deneyi:

Şöyle bir kişi düşünelim: hissettiği ağrının sebebi bir beden yaralanması değil de fiziksel egzersiz olsun ve ağrının görünür etkisi de inlemek değil parmakları şaklatmak olsun. Bu ağrıyı önlemek için de bir çabası olmasın.

girdi: egzersiz, çıktı: parmak şaklatma

buna Lewis 'çılgın ağrı' adını veriyor.

Bir şekilde bizim ağrımız bize nasıl bir his veriyorsa, onun ağrısı da ona öyle bir his veriyor.

Bir Marslı düşünelim ayrıca: bu Marslı da aynen bizim gibi ağrı hissettiğinde kıvranıp inliyor olsun. ancak bizim gibi merkezi sinir sistemi olmasın. Yarı-newtoncu türden bir hidrolik sistemden oluşan bir altyapısı olsun.

Lewis buna 'Marslı ağrı' adını veriyor.

girdi: bizimkine benzer şekilde yaralanmalar, çıktı: yine bizim gibi inleme

Bir şekilde bizim ağrımız bize nasıl bir his veriyorsa, onun ağrısı da ona öyle bir his veriyor.

Çılgın ağrı: ağrının gerçekte sahip olduğu nedensel ilişkilerin olumsal olduğunu ortaya koyuyor.

Marslı ağrı: ağrının şahit olduğumuz fiziksel gerçekleşme biçimlerinin olumsal olduğunu ortaya koyuyor.

Zorunlu bir nedensel rol ya da zorunlu bir fiziksel gerçekleşme biçimi yok.

Özdeşlik kuramı (zihin-beyin özdeşliği), çılgın ağrıyı açıklayabiliyor, ama marslı ağrıyı açıklayamıyor.

İşlevselcilik ve davranışçılık da, marslı ağrıyı açıklayabiliyor, çılgın ağrıyı açıklayamıyor.

Çılgın adamın ağrısı doğru ve yerinde bir fiziksel gerçekleşme biçimine sahipken, yanlış nedensel ilişkiler sergilemekte.

Marslı adamın ağrısı doğru nedensel ilişkiler sergilerken, yanlış bir fiziksel gerçekleşme biçimine sahip.

(Stephen Priest, Zihin Üzerine Teoriler)